

DREMPEL 10

Kom In As Jy Jouself Herken

Vir baie jare het ek geglo dat stories dien om te verduidelik.

Om 'n gebeurtenis te verduidelik.

Om 'n lewe te verduidelik.

Om 'n keuse te verduidelik.

Om 'n fout te verduidelik.

Dit was 'n natuurlike oortuiging.

Elke keer as ons 'n boek lees, na 'n verhaal luister of 'n biografie beskou, verwag ons om 'n antwoord te vind.

'n Moraal.

'n Gevolgtrekking.

'n Ordelyke betekenis.

Toe het ek iets anders ontdek.

Die belangrikste stories verduidelik nie.

Hulle herken.

Hulle sê jou nie wat om te dink nie.

Hulle laat jou opkyk en sê:

"Ek ook."

Dit is 'n klein ding.

En tog verander dit alles.

Want op die oomblik waarop ons onself in
iets herken, hou ons op om toeskouers te
wees.

Ons word deelnemers.

Hierdie boek, hierdie drempels, hierdie lang
oortog is nie geskryf om bewondering te skep
nie.

Die bewondering is broos.

Dit hou kort.

Dit leef op die afstand.

Ek wou iets anders hê.

Ek wou nabyheid hê.

Die nabyheid ontstaan slegs wanneer 'n mens
'n fragment van homself binne die storie van
'n ander herken.

Dit maak nie saak watter land nie.

Dit maak nie saak watter taal nie.

Dit maak nie saak watter godsdiens nie.

Dit maak nie saak watter beroep nie.

Wat saak maak, is die herkenning.

In die loop van my lewe het ek baie grense
oorgesteek.

Geografiese.

Professionele.

Persoonlike.

En elke keer het ek by dieselfde
gevolgtrekking aangekom.

Die mense is veel meer eenders as wat hulle
glo.

Die woorde verander.

Die gewoontes verander.

Die tradisies verander.

Maar die vrae bly identies.

Die vrees.

Die liefde.

Die afwesigheid.

Die hoop.

Die verantwoordelikheid.

Die verlies.

Die soeke na betekenis.

Dit is hoekom 'n storie wat op een plek
geskryf is, aan die ander kant van die wêreld
verstaan kan word.

Nie omdat dit 'n kultuur vertel nie.

Omdat dit 'n menslike toestand vertel.

Toe ek begin het om die fragmente van my
ervaring bymekaar te sit, het ek nie 'n sage
voorgestel nie.

Ek het nie 'n narratiewe stelsel voorgestel nie.

Ek het nie eens 'n bestemming voorgestel nie.

Ek was eenvoudig besig om te probeer
verstaan wat oorgebly het.

Na die werk.

Na die reise.

Na die beproewinge.

Na die mense wat ontmoet is.

Na die jare.

Die antwoord het stadig gekom.

Daar het veel minder oorgebly as wat ek
gedink het.

En veel meer as wat ek my voorgestel het.

Die beginsels het oorgebly.

Die verhoudinge.

Die lesse.

Die teenwoordighede.

Die aanvaarde verantwoordelikhede.

Die getrouhede wat gehandhaaf is.

En bowenal het iets oorgebly wat ek nie kon
definieer nie.

'n Soort draad.

'n Onsigbare verbinding tussen skynbaar
verafgeleë ervarings.

Dieselfde draad wat miskien ook jou lewe
vergesel het.

Want elke bestaan besit 'n geheime weefsel.

Aanvanklik sien ons dit nie.

Ons is te besig om te leef.

Om te hardloop.

Om te reageer.

Om te bou.

Dan, op 'n sekere punt, gee die tyd ons 'n
voldoende afstand.

En uiteindelik begin ons die tekening
waarneem.

Nie volmaak nie.

Nie lineêr nie.

Maar werklik.

Miskien is dit die rede waarom ons vertel.

Nie om te leer nie.

Om te herken.

Om te herken wat gewees het.

Wat bly voortbestaan.

Wat verdien om deurgegee te word.

Dikwels vra hulle my wat die boodskap is.

Die waarheid is dat daar nie net een bestaan
nie.

Elke leser sal by 'n ander deur inkom.

Iemand sal homself in die vader herken.

Iemand in die seun.

Iemand in die verlies.

Iemand in die wedergeboorte.

Iemand in die reis.

Iemand in die siekte.

Iemand in die veerkragtigheid.

Iemand in die liefde.

Die storie is dieselfde.

Die ingang verander.

En dit is goed so.

Want geen vertelling behoort heeltemal aan
die een wat dit skryf nie.

Op die oomblik waarop dit gelees word, word
dit ook van die een wat dit deurkruis.

Ek het geleer om hierdie transformasie te
respekteer.

Om dit nie te beheer nie.

Om dit nie te rig nie.

Om dit te laat gebeur.

In wese herskryf elke leser die boek wat voor hom is.

Deur sy eie ervaring te gebruik.

Deur sy eie wonde te gebruik.

Deur sy eie geheue te gebruik.

Daarom bestaan daar nie 'n definitiewe lesing nie.

Daar bestaan duisende moontlike lesings.

Almal geldig.

Almal eg.

Almal menslik.

Nou dat ek so ver gekom het, na al hierdie drempels, voel ek nie die behoefte om iemand te oortuig nie.

Ek hoef niks te bewys nie.

Ek hoef nie goedkeuring te soek nie.

Ek hoef nie 'n monument te bou nie.

'n Eenvoudiger moontlikheid is vir my genoeg.

Dat iemand, terwyl hy hierdie bladsye lees, 'n punt van kontak vind.

'n Herkenning.

'n Eggo.

'n Sin.

'n Gedeelte.

'n Stilte.

Iets wat hom laat dink:

"Ek is nie die enigste nie."

Miskien is dit die ware taak van elke vertelling
wat werd is om vertel te word.

Om die afstand tussen mense te verminder.

Al is dit net vir 'n paar minute.

Al is dit net vir 'n paar bladsye.

Al is dit net vir een drempel.

Want aan die einde van die pad, wanneer die
titels hulle belang verloor, wanneer die
statistieke stof word en wanneer die tyd sy eie
werk begin doen, bly daar net een vraag.

Nie wie jy bewonder het nie.

Nie wie jy gevolg het nie.

Nie wie jy nageboots het nie.

Maar wie jy herken het.

En dit is hoekom hierdie drempel bestaan.

Nie as gevolgtrekking nie.

Nie as uitnodiging nie.

Nie as instruksie nie.

Maar as moontlikheid.

As jy langs hierdie bladsye iets van jou eie
teëgekom het, dan is die deur reeds oop.

Jy hoef nie toestemming te vra nie.

Jy hoef niks te bewys nie.

Jy moet dit net oorsteek.

Kom in as jy jouself herken.